

Kultúraterjesztés, esélyteremtés

A Romani Design új programja

„Előítéletekkel terhelt világunkban hitvallásunk szerint a divat erős híd lehet, amely aktívan hozzájárulhat egy toleránsabb, boldogabb társadalom eléréséhez...”

A Romani Design honlapjának mottója

Budapest, Szent István tér 3. Egy szép környezetben, a divat megjelenítése szinte magától értetődő. Az ódon ház második emeletére menet a már a lépcsőházban valami otthonos érzés tölt el. A falon lévő képeket látva, már tudom, hogy jó helyen járok. Aztán belépek a Stúdióba. Kellemes környezetben, gyönyörű ruhák látványa tárul elém. Bár idegenként érkezek, mégis mintha már régóta ismernénk egymást: kedvesség, melegség, szeretet fogad. **Varga Erikával** beszélgettem a Romani Design legújabb projektjéről.

– *Hogyan jutott eszedbe a Romani Design létrehozása?*

– Két dolog érdekelt: a művészeti-alkotói tevékenység és a roma népismeret. E két elemet tudatosan kerestem a munkában. A Romani Design ezek összegyűjtéséből született. Az előkészítés 2007-ben indult, a megvalósítás pedig 2010-ben. Az ismeretterjesztés, a romani kultúra bemutatása céljából kezdtem el a ruhák készítését. Kezdetben oktatószervezőként dolgoztam, majd több mint tíz éve létrehoztam egy képregényes gyermekújságot, a Glin-dát (jelentése: tükör), ami a roma népismeret terjesztésére hivatott. A Romani Design ugyanerre szolgál, de a divat, a formatervezés nyelvezetén keresztül közvetíti az üzeneteket.

– *Nemrég egy új képzési program indult, amelyre egy sikeres pályázat adott lehetőséget...*

– Az Amaro Trajo Alapítvány és az Art Eko Egyesület partnerségével a Magyarország–Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretein belül szabásminta-készítő, modellező, varró képzést indítottunk el. Ez egy Európai Unió támogatottságú, Husk-Design elnevezésű, HUSK/1101/1.6.2/0312 kódszámú program. A projektben a szakmai képzéseken túl, a két partnerszervezet kölcsönös fejlesztésével, s a szakmai tapasztalatok átadásával, valamint a képzésben résztvevők munkavállalási esélyeinek növelésével foglalkozunk. A program koordinátora magyar részről a VÁTI Nonprofit Kft.

A magyar-szlovák határ mentén főként roma lányoknak, asszonyoknak indítottuk el a képzést, s ebben segítjük a szlovák partnerünket is. A projekt magyarországi kurzusára ötven-hatvanan jelentkeztek, s közülük választottunk ki tizenöt személyt. A program előkészítése július 1-jén, maga a képzés augusztusban indult, s mivel a projekt tizenkét hónapos, a jövő év júliusáig tart. A képzési modul október végén zárul, melyet az Iparművészeti Múzeumban történő, kéthetes kiállítás követ, ahol a diákok bemutatják vizsgamunkáikat és az addig tanultakat. Ezek alapján választjuk ki azt a négy embert, akiknek a képzését a projekt teljes lezárásig folytatjuk.

– *Hogyan történik a projekt finanszírozása?*

– Öt százalékos önerőre volt szükség, a költségek 15%-át a magyar állam hozzájárulása, 80%-át uniós forrás biztosítja. Az önerőt és a banki kamatokat az OSI révén, az európai uniós rész előfinanszírozását pedig az Erste Bankkal kötött hitelből fedezzük. Ez a projekt ugyanis utófinanszírozással működik, ami azt jelenti, hogy a támogatást szakaszonként, a négy-hónapos ciklusok elszámolása és lezárása után kapjuk meg. A pályázat sikerességében nagy szerepe volt a VÁTI Nonprofit Kft. támogatásának, a pályázat kezelőjének. A tizenkét hónapos programot pénzügyileg mintegy húsz hónap alatt lehet kifuttatni.

– *Mik voltak a kiválasztás kritériumai?*

– A jelentkezőknél a pályaaorientációs szempontokat és a munkához jutás esélyének megteremtését vettük figyelembe. Célunk, hogy a felvettek az elsajátított ismeretek segítségével saját családi költségvetésüket is gazdaságosabbá tehessek, azaz képesek legyenek a maguk számára is öltözeteket

készíteni, illetve ha módjuk adódik rá, akkor ezzel és javításokkal kiegészítő pénzkeresetnek is juthassanak. A növendékeink közt vannak gyermekeiket egyedül nevelő anyák is. Ez a program nekik is nagyszerű lehetőség arra, hogy a képzés során megszerzett tudással növeljék az elhelyezkedési, megélhetési esélyüket.

Céljaink között szerepelt az is, hogy olyan lányokat, asszonyokat támogassunk, akiknek továbbfejlődésében segít a kurzus, azaz vannak már alapjaik.

A jelentkezők között sokan voltak nem roma hölgyek. Közülük három résztvevőt választottunk ki, akik magyar népismereti feldolgozásokkal foglalkoznak. Nekik az okozott gondot, hogy nem tudták az elképzeléseiknek megfelelő szabásmintákat elkészíteni, de most megtanulják ezt a folyamatot is.

Jelentkezések a fővárosból, Kecskemétről, Szadáról és Pilisvörösvárról is érkeztek. Az egyik diákunk Ózdról származik.

– *Mennyire intenzív a képzés, s milyen költséggel jár ez a diákoknak?*

– Az oktatás heti három napot vesz igénybe, napi öt órában. A költségeket teljes egészében a program állja. Azoknak a résztvevőknek, akik vidékről járnak, költségtérítést is biztosítunk. Szigorúan veszünk a képzésen való részvételi kötelezettséget: a 10%-on felüli hiányzást be kell pótolni, hogy ne maradjanak le. A pótlásra és az órákon kívüli gyakorlásra is lehetőséget adunk, akár itt a műhelyben is.

– *Lányokat és asszonyokat említettél. Milyen a diákok korösszetétele?*

– Tizenkilenctől ötvenévesig terjed az életkoruk.

– *Ezek szerint családos anyák is vannak köztük. Hogyan tolerálják a hozzátartozók, a szűkebb családi kör, hogy az anya, a feleség iskolába jár?*

– Volt olyan diákunk, aki kiesett, mert a család nem fogadta el, hogy a képzés miatt sokat van távollétük. Akik bennmaradtak, azokat otthon is támogatják. Előfordul, hogy a hiányzóknak, vagy az egy-egy rész megtanulásában nehezebben, lassabban haladóknak házi feladatot is adunk, amit a képzés idején felül, nagyrészt otthon kell elvégezniük. Ebben is támogatja őket a családjuk. A diákok is szívesen foglalkoznak ezekkel a feladatokkal. Erősen motiválja őket a kiállítás.

– *Mindenkinek van otthon varrógépe?*

– Nem, nincs mindenkinek, de akinek nincs, az a heti műhelybeosztásban a szabad/nyitott időben bejöhethet gyakorolni. Élnek is ezzel a lehetőséggel. A ruhakészítés több fázisból áll, egyik része a model-

lezés, amely során a már meglévő szabásmintát egy másik méretre is el kell tudni készíteni. Ennek módját is megtanítjuk. A modellező az, aki elkészíti az adott ruha vagy más egyéb termék szabásmintáját.

– *Hogyan épül fel maga a képzés?*

– Háromnegyed részében szakmai anyagot: a szabás, modellezés és a varrás ismereteit oktatjuk, 25%-a pedig szociális kompetenciafejlesztésből, vállalkozási ismeretekből, kommunikációs és stylist tanácsadásból tevődik össze.

A képzés egészen az alapoktól, a gépek felépítésétől, működésétől és működtetésétől, a varrási műveletek legalapvetőbb elemeitől indult el. Két csoportban dolgozunk, van egy kezdő csoportunk, mely kilenc főből áll. Ez integrált csoport, melynek három nem roma tagja van. A haladó csoportban hatan vannak, ők azok, akik a szerkesztést, modellezést tanulják. Van olyan növendékünk, aki közgazdász, egy-

ben a KREA Művészeti Iskola diákja is. A csoport nagyon sokszínű: nehéz sorsú roma lányok, asszonyok, a kreatív önfejlesztéssel és alkotómunkával foglalkozó nem roma hölgyek, és divattervezést tanuló diákok alkotják. Ez a roma integráció.

– *Kik segítik a munkádat, kik vesznek részt a projektben, mint oktatók?*

– Sánta Eszter, Szabó Magdolna, Vidékiné Bea, Vajda Imre és jómagam, Varga Erika vagyunk a szakoktatók.

– *A szakaszhatárhoz közeledve miként értékeled az elmúlt három hónapot?*

– Jól haladunk. Szeretem és élvezem a képzést, ahogy a növendékek is. Nagyon lelkesek és akarnak, s ezt jó látni, tapasztalni. Ezek egyszerű, de sokat jelentő pillanatok.

– *Mint említetted, a növendékek bemutathatják vizsgamunkáikat az Iparművészeti Múzeumban. Ezekről tesztel függővé, hogy ki lesz az a négy ember, akikkel folytatjátok a képzést. Mi lesz azzal a tizenegy diákkal, akik kiesnek ezen a szűrőn?*

– Őket sem hagyjuk magukra, dolgozunk azon, hogy miként tartsuk velük a kapcsolatot. Lehetőséget adunk nekik, hogy tovább gyakorolhassák a képzés során eddig elsajátítottakat, és folytathassák a tanulást. Például a Kreatív művészet a rasszizmus ellen most induló divatműhelyünkben, amely egy norvég mini-program keretében valósul majd meg, de más fórumokon, programokban is számítunk rájuk.

Nemes Gizella
A szerző felvételei